

RASTILAN – RASTIKANKAAN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN

LUONTOKARTOITUS

2018

Ari Lehtinen

Tässä luontokartoituksessa keskityttiin kahden EU:n luontodirektiivin liitteessä IV mainitun lajin esiintymiseen kaava-alueella. Toinen lajeista oli LIITO-ORAVA (*Pteromys volans*) ja toinen VIITASAMMAKKO (*Rana arvalis*). Molempien lajien osalta niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

Lisäksi selvitettiin uhanalaisen ja luonnonsuojelulain nojalla erityisesti suojeltavan HÄMEENKYLMIÄNKUKAN (*Pulsatilla patens*) esiintymistä. Turengin Sälilammin osayleiskaavan kasvillisuuskartoituksessa vuodelta 1992 oli maininta harjualueen luoteispäässä Annakantornin alueella mahdollisesti esiintyvistä hämeenkylmänkukasta (tieto varmentamaton).

LIITO-ORAVA (*Pteromys volans*)

Liito-oravaselvityksissä keskityttiin erityisesti alustavassa kaavaluonnoksessa merkinnällä T merkittyihin metsäpeitteisiin alueisiin, joihin todennäköisesti kaavassa esitetään rakentamista. Tällaisia alueita olivat Hiidenkorven alue sekä MT130 ja VT3 väliin jäävä alue. Lisäksi selvitettiin Iso-Hiiden kartanon mailla VR ja A merkinnöillä varustetut alueet sekä kartanon eteläpuolitse Hiidenjokeen laskevan purouoman varsi, joka oli kaava-alueen monimuotoisimpia kohteita ja liito-oravallekin sopiva elinympäristö.

Liito-oravaselvityksen ulkopuolelle jätettiin Raimansuon Natura2000-verkoston kuuluva kokonaisuus reunametsineen sekä sen alueen koillispuolella sijaitsevat yksityiset luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetut alueet, joiden kaavamerkintä tulee olla SL eikä niille voi osoittaa rakentamista.

Liito-oravan mahdollista esiintymistä kaava-alueella selvitettiin 6.4. ja 9.-11.4. eli neljänä maastopäivänä. Ajankohta oli ihanteellinen koska lumet pääosin metsistä sulaneet ja mahdolliset liito-oravan jätökset maastosta helposti löydettävissä.

Selvitysmetodina oli liito-oravan ulostepapanoiden etsiminen sopivien ruokailu- tai pesimäpuiden juurelta. Edellä mainitut metsäiset alueet kuljettiin jalkaisin läpi ja keskityttiin sellaisiin kuvioihin, jotka edes teoriassa voisivat täyttää liito-oravan reviirivaatimukset. Tämä tapa on osoittautunut tehokkaimmaksi tavaksi selvittää liito-oravan esiintyminen jollain metsäalueella.

TULOKSET

Kaava-alueen edellä mainitut metsäiset alueet ovat voimakkaan metsätalouden piirissä ja pääosin puulajisuhteiltaan liito-oravalle täysin sopimattomia. Ne sisältävät paljon avohakkuukuvioita sekä nuorta ensiharvennusikäistä metsää ja tätäkin nuorempia taimikkoalueita. Selvitysalueelta löytyi Iso-Hiiden kartanon eteläpuolisen puronotkoalueen lisäksi itse asiassa vain yksi kuusivaltainen, n. 80 vuotias metsäkohde, jolla sijaitsi useampi iso metsähaapa. Tämä oli MT130 ja VT3 välissä Muurainsuon eteläpuolella.

Rastilan – Rastikankaan osayleiskaavan suunnittelualueelta ei inventoinneissa löytynyt merkkejä liito-oravan esiintymisestä.

VIITASAMMAKKO (Rana arvalis)

Viitasammakolle mahdollisia esiintymisalueita Rastila-Rastikankaan osayleiskaava-alueella olivat Likolammi ja Sälilammi sekä pitkä osuus Hiidenjoen länsipuolista rantaa.

Selvitysmetodina käytettiin viitasammakoiden kutuäänien kuuntelua.

Viitasammakkokoiraan kutuääni on lyhyttä pulputusta eroten tavallisen sammakon (Rana temporaria) kurnuttavasta soidinäänestä selvästi. Tämän metodin käytön edellytyksenä on, että tietää sammakoiden kudun olevan juuri inventointiaikana meneillään. Viitasammakko kutee keskimäärin hieman myöhemmin kuin tavallinen sammakko ja kutuaika kestää 2-3 viikkoa.

Viitasammakkoinventoinnit tehtiin 3.5. jolloin kierrettiin jalkaisin Sälilammi ja Likolammi sekä pätkä Hiidenjoen rantaa Ikaaloisissa. Hiidenjoen pitkä vesireitti laskettiin veneellä yöllä 11.5. Usein sammakoiden kutu on aktiivisimmillaan öisin, jos olosuhteet muutoin ovat sopivat, sää tyyntä ja lämmintä.

Kylmän huhtikuun vuoksi sammakoiden kutu pääsi vauhtiin vasta huhti-toukokuun vaihteessa, kun lämpiminä keväinä ne aloittavat jo huhtikuun puolella. Oma mökkini sijaitsee Turengin Ahilammella Hiidenjoen varrella ja siellä ensimmäiset kutevat viitasammakot kuulin 2.5.

TULOKSET

Likolammilla ja Sälilammilla ei havaittu viitasammakkoa eikä myöskään tavallista sammakkoa. Lampien rannat ovat jyrkkärajaisia ja vaihettuvat joko harjumaastoon (Sälilammi) tai suohon (Likolammi) eikä kummassakaan ole suojaavaa vesikasvillisuusvyöhykettä rannassa, jonka suojuissa kutu onnistuisi.

Mainittakoon, että Sälilammin pohjoispään pienessä saassa pesi 3.5. laulujoutsen. Emo oli hautomassa pesällä ja koiras vartiossa vieressä. Erikoinen paikka laulujoutsenen pesälle.

Hiidenjoen ranta-alue kaavan suunnittelualueella inventoitiin soutuveneellä yöllä 11.5. käyttäen apuna sähkömoottoria joka on äänetön. Hiidenjoen länsirannalla Ikaaloisissa havaittiin viitasammakon kutevan jo päivällä 3.5. lyhyellä maastokäynnillä. Nyt viikkoa myöhemmin kutevia viitasammakoita löytyi useista kohdin sekä kaava-alueelta, että myös joen itärannalta. Yhteistä soidinpaikoille oli niiden runsas vesikasvillisuus. Järviruoko ja isosorsimo kasvoivat runsaina ja kelluslehtisistä ulpukka oli soidinpaikoilla yleinen. Voidaan todeta viitasammakon olevan kohtalaisen yleinen ja runsas esiintymisessään Hiidenjoella. Havaitut soidinpaikat on merkitty selvityksen liitekarttaan.

HÄMEENKYL MÄNKUKKA (Pulsatilla patens)

Hämeen kylmänkukan mahdollista esiintymistä kaava-alueella selvitettiin 2.5. Annakkatornin maastosta josta oli hieman epämääräisiä varmistamattomia havaintoja mainittuna vuoden 1992 kasvillisuuskartoituksessa joka tehtiin Turengin Sälilammin osayleiskaavaa varten. Lisäksi harjualueen lounaisrinteen yläosa inventoitiin kylmänkukan osalta 4.5. kävelemällä Annakkatornin-Kiianlinnan välinen harjualue.

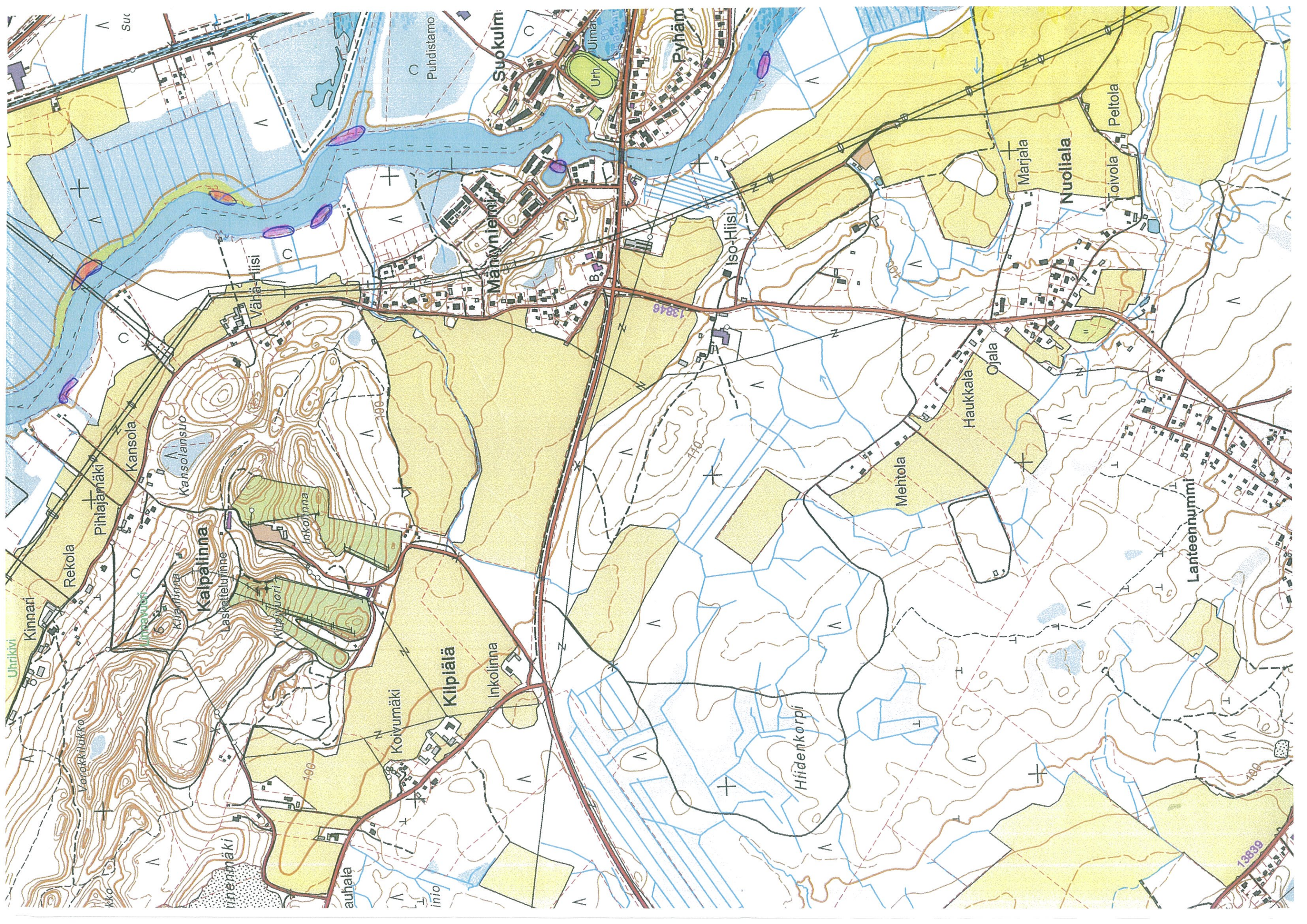
Mainittakoon, että 2.5. oli hämeen kylmänkukka aloittanut kukintansa mm. Janakkalan Leppäkosken Linnavuoren tunnetulla rauhoitetulla kasvialueella eli ajankohta inventointiin oli kevään eteneminen huomioituna oikea.

TULOKSET

Hämeen kylmänkukkaa ei havaittu selvitetillä alueella, vaikka alue käytiin läpi tarkasti.

LIITTEET

Karttaliite viitasammakon esiintymisalueista sekä hämeen kylmänkukan inventoidut alueet harjujaksolta.

Rastilan-Rastikankaan oyk suunnittelualue. 12.2.2015

